

Резюме. Стаття посвящена формуванню учебной мотивации как одной из основных задач современного образования, которая гарантирует познавательную активность студентов, способствует развитию мышления, способностей, усвоению новых знаний, важных для дальнейшей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: мотивация, учебная мотивация, мотивы учения, детские стоматологи, профессиональная компетентность.

EDUCATIONAL MOTIVATION OF STUDENTS IN FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN PEDIATRIC DENTISTRY

Kaskova L. F., Novikova S. C., Anopriyeva N. M.

Abstract. In modern conditions, the main task of a higher educational institution, especially medical, is aimed at training specialists with a high level of professional competence and versatile personal development, capable of continuous self-improvement, constant replenishment and expansion of the spectrum of their knowledge and skills. The training of specialists who can study all their lives, which will determine the pace and level of scientific, technical, medical, economic and socio-cultural progress, is important today.

Improvement of higher medical education is impossible without the introduction of teaching methodological work of the teacher methods that increase the student's motivation to obtain qualitative theoretical, professional knowledge.

Formation of educational motivation is one of the main tasks of modern education. The process of forming the structure of learning motivation begins with the first days of study at the university, and the effectiveness of learning in each case depends more on the structure and strength of motivation. Studying the factors affecting the student's learning motivation is important for increasing the efficiency of higher education. When analyzing the student's learning motivation, it is important not only to identify the dominant motive, but also to take into account the structure of the motivational sphere.

The determining component of the organization of learning activities is motivation. It may be internal or external to the activity, but it is always an internal characteristic of the individual as the subject of this activity. A prerequisite for success in it is the formation of an inductive sphere, the development of which requires a purposeful pedagogical influence.

Thus, the problem of motivation of educational activities promotes formation and development of future specialists, guarantees cognitive activity of students, promotes development of thinking, abilities, acquisition of new knowledge important for further professional activity.

Key words: motivation, educational motivation, motives of training, pediatric dentists, professional competence.

Стаття надійшла 23.01.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-1-1-142-234-237

УДК 378.016:616.1/.9:378.147:378.4:61(477.54-21)

Кравчук П. Г., Борзова О. Ю., Кожин М. І., Риндіна Н. Г., Тимова Г. Ю., Заїкіна Т. С., Ринчак П. І.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА» ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

5 ТА 6 КУРСУ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 2

І КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ ТА АЛЕРГОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО

НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Харківський національний медичний університет (м. Харків)

zaikina_tatyana@ukr.net

Сучасний етап розвитку Вищої професійної школи характеризується постійним підвищенням якості освіти. При організації навчального процесу в руслі ідей модернізації освіти в медичних ВНЗ необхідною умовою виступають наступні вимоги: домінування дослідницьких методів навчання, організація творчої діяльності, що вимагає широкого переносу, екстраполяції ідей і методів із суміжних наук, їх генералізації та інтеграції як гносеологічної і процесуальної основи становлення професійних компетенцій, спрямованих на оригінальне мислення і нестандартне рішення професійних завдань; само-

розвиток студента як суб'єкта освітньої, творчої і професійної діяльності, його акмеологічних здібностей до творчості та самовдосконалення, мотивація інтелектуальних досягнень, розвиток аналітико-діагностичних умінь, напрацювання професійних навичок. Тому найважливішим завданням формування професійного світогляду майбутнього лікаря стає досягнення такого рівня якості освіти, яке дасть йому можливість включитися в активну професійну діяльність [1,2].

Відповідно до Наказу Міністерства освіти та науки від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту»

[5], навчальних планів Вищих медичних університетів, практична підготовка студентів факультету «лікувальна справа» з професійно-орієнтованих дисциплін («внутрішня медицина») передбачає: знання етіології та патогенезу, клінічних проявів основних захворювань внутрішніх органів, навчання умінням обстеження терапевтичного хворого, формування клінічного мислення (вміння на основі зібраної інформації про хворого поставити розгорнутий клінічний діагноз), використання методу диференціальної діагностики в межах нозологічних форм, що вивчаються.

Висока динамічність змін в навколишньому світі не завжди дозволяє ефективно адаптуватися через те, що вже в процесі отримання знань їх цінність знижується, навіть не встигнувши реалізуватися на практиці. В зв'язку з цим основний акцент в сучасній парадигмі освіти спрямований на перехід від традиційної моделі вищої медичної освіти, в якій переважали інформаційно-накопичувальні принципи до особистісно-орієнтованої моделі, від трансляції знань до вміння використовувати ці знання [3,4].

На кафедрі внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології при підготовці студентів 5 та 6 курсу для вирішення цієї задачі впроваджена методика проблемного навчання. Його характерними рисами є організація навчання шляхом самостійного оволодіння знаннями в процесі вирішення навчальних проблем, розвитку творчого мислення та пізнавальної діяльності студентів. Технологія проблемного навчання не відрізняється особливою варіативністю, оскільки включення студентів в активну пізнавальну діяльність спирається на ряд етапів, які мають бути реалізовані поступово та комплексно. Важливою складовою проблемного навчання є створення проблемної ситуації. Її чітке розуміння завершує перший етап. На другому етапі вирішення проблеми («закритому») студент аналізує знання, які має, усвідомлює, що їх недостатньо для отримання відповіді, та активно долучається до процесу їх пошуку. Третій етап («відкритий») спрямований на набуття різними способами необхідних для вирішення проблеми знань. Він завершується виникненням думки («Я знаю, як зробити!»). Застосування в процесі навчання вищезазначених послідовних етапів отримання теоретичних знань та закріплення практичних умінь формує професійні та загальнокультурні компетенції фахівця-медика, дозволяє визначити пріоритет індивідуального підходу в навчанні лікаря-клініциста.

Саме тому на кафедрі внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології Харківського національного медичного університету, за рішенням профільної терапевтичної методичної комісії, практичні заняття з внутрішньої медицини поступово набувають нових форм.

На кафедрі при підготовці студентів 5 та 6 курсу широкого впровадження набув метод «ділової гри» – імітації професійної діяльності в умовах, максимально наближених до реальних [6].

Мета пізнавальної гри – оцінка комплексності знань студентів, імітація професійної діяльності лі-

каря-терапевта, стимулювання розумової активності студентів.

Сутність гри – встановлення правильного діагнозу на базі скарг, анамнезу хвороби, формулювання попереднього діагнозу, аналізу результатів додаткових обстежень, а також вибір тактики лікування та засобів профілактики розвитку патологічного стану.

Тривалість гри для однієї групи становить 20 хвилин, для академічної групи – 1 година.

Учасниками гри стають 5 студентів, один з яких бере на себе роль пацієнта, а останні четверо складають лікарський консилиум, що має встановити остаточний діагноз. Перед початком гри викладач демонструє «хворому» картку з діагнозом, який він буде імітувати (нозологічна одиниця має відповідати раніше вивченим темам). Для інших учасників гри він залишається невідомим. У «хворого» є 5 хвилин, щоб порозмислити над можливими скаргами, історією розвитку «своєї хвороби», підготуватися до уточнюючих питань консилиуму. Діалогова гра починається з пред'явлення «пацієнтом» своїх скарг лікарському консилиуму без деталізації. Для правильного визначення «лікарями» попереднього діагнозу проводиться деталізація скарг, анамнезу хвороби, які можливі лише при наявності певного рівня знань. Викладач виконує контролюючу, спрямовуючу, оцінюючу функції. Після першого етапу ділової гри кожен учасник консилиуму незалежно має визначитися з попереднім діагнозом, з необхідними додатковими методами обстеження, записує його на аркуші паперу.

У другому етапі гри викладач демонструє консилиуму результати додаткових методів обстеження «хворого», пропонує визначитися з остаточним діагнозом колегіально шляхом дискусії.

Підсумком ділової гри стає не тільки визначення правильного діагнозу, але й детальний аналіз хибних результатів. Це дозволяє не тільки оцінити повноту отриманих знань, але й визначити найбільш вразливі моменти, на яких необхідно акцентувати увагу. У процесі ділової гри у студентів з'являється мотив для активного пошуку діагностичної інформації відповідно виконуваної ним ролі, виробляється навичка роботи з отриманою інформацією. Студент виробляє навик контролю своєї поведінки, навчається адекватно сприймати і аналізувати чужу думку. Ділова гра супроводжується активізацією творчих можливостей і створює емоційну мотивацію до активного пошуку інформації, її використання у вирішенні конкретного завдання. Це дозволяє йому не тільки розширити міждисциплінарний кругозір, але й значно підвищує інтерес до предмета і навчального процесу в цілому. А це, врешті-решт, є кінцевою метою всього процесу навчання студентів у ВНЗ.

Надзвичайної популярності на кафедрі внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології серед студентів 5 та 6 курсу при вивченні дисципліни «внутрішня медицина» набув метод «круглого столу». Обговорення клінічного випадку групою студентів на чолі з досвідченим викладачем набуває характеру лікарського консилиуму. На виконання завдання дається 15 хвилин, за які викладач дає студентам інформацію про пацієнта, формулює питан-

ня, що потребують вирішення, спрямовує студентів в процесі обговорення, але безпосередньо не втручається в дискусію.

Дискусії збагачують зміст вже вивченого матеріалу, допомагають його впорядкувати та засвоїти. Викладачеві, в свою чергу, вони дають надійну інформацію про глибину та систему знань, особливості мислення студентів, підказують шляхи подальшої роботи. Дуже корисні дискусії і у виховному сенсі. За їх допомогою не тільки легко діагностувати особливості характеру, темпераменту, пам'яті, мис-

лення студентів, а й виокремити недоліки поведінки та спілкування у колективі.

Проблеми поліпшення медичного обслуговування населення та підвищення його якості висувають перед вищою медичною школою нові вимоги щодо вдосконалення підготовки фахівця з професійно-орієнтованих дисциплін. Досягнення більш високої якості навчання може бути забезпечено за рахунок поліпшення практичної підготовки студентів, формування інтегрованих знань, що досягається застосуванням нових навчально-освітніх технологій.

Література

1. Babenko PA. Problemy modernizatsii u vuzivskii praktysi pidhotovky likariv. V: Materialy ukraïnskoi naukovo-metodychnoi konf. Aktualni problemy vyshchoi medychnoi osvity; 2008, s. 176-8. [in Ukrainian].
2. Hrishnova OH. Rozvytok vyshchoi osvity v Ukraini: tendentsii, problemy ta shliakhy yikh vyrishennia. Vyscha shkola. 2001;2(3):22-34. [in Ukrainian].
3. Komenskiy YaA. Velykaia dydaktyka. Moskva: Pedahohyka; 1989. 106 s. [in Russian].
4. Maksymenko SD. Systemnyi pidkhid do rozrobky kontseptsii rozvytku vyshchoi medychnoi osvity. V: Materialy ukraïnskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Suchasni problemy pidhotovky fakhivtsiv u vyshchykh medychnykh ta farmatsevtichnykh navchalnykh zakladakh I-IV rivniv akredyatsii MOZ Ukrainy; 1999, s. 45-7. [in Ukrainian].
5. Nakaz MON Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII «Pro vyshchu osvitu». [in Ukrainian].
6. Shevchenko NF. Keruvannia samostiinoiu robotoiu studentiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. 2008;1:246-52. [in Ukrainian].

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА» ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ 5 ТА 6 КУРСУ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 2 І КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ ТА АЛЕРГОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кравчун П. Г., Борзова О. Ю., Кожин М. І., Риндіна Н. Г., Титова Г. Ю., Заїкіна Т. С., Ринчак П. І.

Резюме. Сучасні стандарти рівня професійної підготовки випускників вищих медичних навчальних закладів вимагають від викладацького складу професійно-орієнтованих кафедр впровадження нових підходів вивчення клінічних дисциплін. Саме тому на кафедрі внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології під час підготовки студентів 5 та 6 курсу з дисципліни «внутрішня медицина» широкого впровадження набули техніки проблемного навчання, а саме метод «ділової гри» та метод «круглого столу».

Метод «ділової гри» дозволяє оцінити комплексність знань студентів, імітувати майбутню професійну діяльність, стимулювати розумову активність студентів. У процесі ділової гри у студентів з'являється мотив для пошуку діагностичної інформації відповідно виконуваної ним ролі, виробляється навичка роботи з отриманою інформацією. Студент виробляє навик контролю своєї поведінки, навчається адекватно сприймати і аналізувати чужу думку.

Метод «круглого столу» полягає в обговоренні клінічного випадку групою студентів на чолі з досвідченим викладачем, що набуває характеру лікарського консиліуму. Таким чином збагачується зміст вже вивченого матеріалу, відбувається його впорядкування та засвоєння.

Ключові слова: удосконалення вивчення, дисципліна «внутрішня медицина», проблемне навчання, метод «ділової гри», метод «круглого столу».

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «ВНУТРЕННЯЯ МЕДИЦИНА» ПРИ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ 5 И 6 КУРСА НА КАФЕДРЕ ВНУТРЕННЕЙ МЕДИЦИНЫ № 2 И КЛИНИЧЕСКОЙ ИММУНОЛОГИИ И АЛЛЕРГОЛОГИИ ХАРЬКОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Кравчун П. Г., Борзова Е. Ю., Кожин М. И., Рындин Н. Г., Титова А. Ю., Заикина Т. С., Ринчак П. И.

Резюме. Современные стандарты уровня подготовки выпускников высших медицинских учебных заведений требуют от преподавательского состава профессионально-ориентированных кафедр внедрения новых подходов в изучении клинических дисциплин. Поэтому на кафедре внутренней медицины № 2 и клинической иммунологии и аллергологии при подготовке студентов 5 и 6 курсов по дисциплине «внутренняя медицина» широко внедрены методы проблемного обучения, а именно техника «деловой игры» и «круглого стола».

Метод «деловой игры» позволяет оценить комплексность знаний студентов, имитировать их будущую профессиональную деятельность. В процессе деловой игры у студентов появляется мотив для поиска диагностической информации соответственно выполняемой им роли, вырабатывается навык работы с ней, формируется навык адекватного восприятия чужой точки зрения.

Метод «круглого стола» состоит в обсуждении клинического случая группой студентов во главе с опытным преподавателем, который приобретает характер врачебного консилиума. Таким образом обогащается объем уже изученного материала, происходит его упорядочивание и усвоение.

Ключевые слова: усовершенствование преподавания, дисциплина «внутренняя медицина», проблемное обучение, метод «деловой игры», метод «круглого стола».

IMPROVEMENT OF THE STUDYING METHODS OF «INTERNAL MEDICINE» AMONG STUDENTS OF 5TH AND 6TH COURSES AT THE DEPARTMENT OF INTERNAL MEDICINE № 2 AND CLINICAL IMMUNOLOGY AND ALLERGOLOGY OF KHARKIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

Kravchun P. G., Borzova O. Yu., Kozhyn M. I., Ryndina N. G., Titova G. Yu., Zaikina T. S., Rynchak P. I.

Abstract. Modern standards of higher medical education require the teaching staff of professionally-oriented departments to introduce new approaches in the study of clinical disciplines. That is why a high range of problem-based methods are used at the department of internal medicine № 2 and clinical immunology and allergology. Problem-based learning involves organization of learning through self-mastery of knowledge in the process of solving of educational problems, development of creative thinking and cognitive activity of students. The technology of problem-based learning is not particularly varied, because the inclusion of students in active cognitive activities is based on a series of stages, which should be implemented gradually and comprehensively. An important component of problem-based learning is creation of a problem situation. Its understanding completes the first stage. At the second stage of the problem solving («closed») a student analyses the knowledge that he has, realizes that they are not enough to answer, and actively joins to the process of their searching. The third stage («open») is aimed at acquiring of various methods needed for solution of the problem.

We usually use the technique of «business game» and «round table».

The goal of the «business game» is to establish a correct diagnosis based on complaints, anamnesis of the disease, results of additional examinations, a treatment tactics and preventing approaches. Duration of the game for one group is 20 minutes, for the academic group — 1 hour.

The «business game» technique allows not only to assess the complexity of students' knowledge, imitate their future professional activity, but also analyse of the false results. It might identify the most vulnerable moments which require additional attention. In the process of a business game, students have a motive for analysis of diagnostic information according to the role that they perform, and developing the skill to work with it. In addition, the skill is formed to adequately perceive someone else's point of view.

The «round table» technique involves a discussion of a clinical case by a group of students, which is led by an experienced teacher. It acquires the character of a medical consillium. Students have 15 minutes for this assignment. During this time a teacher gives students information about the patient, formulates issues that need to be addressed, directs students in the process of discussion, but does not directly interfere with the discussion. This technique allows to learn and order new information appropriately.

Key words: improvement of studying, internal medicine, problem-based learning, «business game» technique, «round table» technique.

Стаття надійшла 11.01.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-1-1-142-237-240

УДК 378:8-177.014

Крижанівська А. Є., Скрипко В. Д., Дяків І. Б.

ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ФАКТОР ВЗАЄМОДІЇ

ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА НА КАФЕДРІ ОНКОЛОГІЇ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

anna.nivska@gmail.com

Вступ. Серед навчальних дисциплін, що викладаються у сучасній вітчизняній медичній вищій школі, онкологія посідає особливе місце. Вона передбачає формування у студента-медика базового розуміння основ клінічної онкології, що потребує вміння знаходити ефективні шляхи та засоби вирішення завдань і навичок орієнтуватися в певних ситуаціях тощо [1,3]. Відповідно якість підготовки фахівця в сучасних умовах визначається не тільки рівнем його знань, але й професійними вміннями, що дозволяють йому творчо вирішувати проблеми,

які виникають, активно взаємодіяти з людьми на основі встановлення суб'єктних відносин. Одним з найбільш важливих моментів у цьому є кооперація, спілкування та співпраця, що складається між викладачем і майбутнім лікарем. Її ефективність на заняттях залежить від безлічі факторів (успішного визначення цілей спільної діяльності, відповідності педагогічної тактики конкретного завдання даної взаємодії, активності самих студентів і т. д.). Серед них важливу роль відіграє чинник оптимального вибору методів навчання, реалізація яких у конкретних